

ARKADIUSZ TABAKA

Digitalizacja i udostępnienie najcenniejszych zabytków Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy¹

Digitization and Sharing of the Most Valuable Artefacts of the Museum of the First Piasts at Lednica

W czerwcu 2025 roku Departament Finansowy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego przekazał Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy umowę nr 112720/25/FPK/DMiSK dotyczącą zadania pn.: „Digitalizacja i udostępnienie najcenniejszych zasobów archeologicznych Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy”, realizowanego w ramach programu „Kultura Cyfrowa”. Przyznana kwota wyniosła 112 000 PLN. Staraniem Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy uzyskano również dofinansowanie tego projektu przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, dzięki czemu w lipcu 2025 roku podpisano podobną umowę nr 103/DK/IK/2025 na kwotę 48 000 PLN.

Celem projektu jest digitalizacja i udostępnienie wyjątkowych muzealiów z Ostrowa Lednickiego – Pomnika Historii, datowanych na czasy formowania się państwa polskiego.

Na potrzeby projektu wytypowano zbiór 49 zabytków archeologicznych, w tym m.in.:

- kolekcję uzbrojenia (7 mieczy, 3 inkrustowane groty włócznie, 2 inkrustowane strzemiona, kolczugę, hełm z nosalem, nahajkę, kiścień, pobocznice wędzidła, okucie pochewki noża i 2 pojemniki z poroża),
- przedmioty wykonane z kruszcu (złoty kabłączek skroniowy, 2 złożone okucia, 2 fragmenty złotych ozdób),
- kolekcję sakraliów (okucie księgi liturgicznej, grzebień liturgiczny z kości słoniowej, krzyżyk bursztynowy, krzyżyk srebrny, krzyżyk brązowy, 2 krzyżyki ołowiane i fragment trybularza, czyli kadzielnicy),
- ceramiczne pisanki – grzechotki,
- przedmioty wykonane z drewna (3 czerpaki, cebrzyk i niecka).

¹ Zadanie dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.



Ryc. 1. Proces skanowania. Fot. A. Tabaka

FIG. 1. The scanning process. Photo by A. Tabaka



Ryc. 2. W trakcie obróbki komputerowej skanu zabytku. Fot. A. Tabaka

FIG. 2. During computer processing of a scan of a historical artefact. Photo by A. Tabaka

Wymienione wyżej muzealia, pomimo wymaganej stałej opieki konserwatorskiej, są ciągle narażone na różnego rodzaju uszkodzenia, wynikające z przeprowadzanych kwerend, badań i czasowego wypożyczania eksponatów na wystawy okresowe. Realizacja programu „Kultura Cyfrowa” zwiększy dostępność do zasobów lednickiego dziedzictwa archeologicznego. Umożliwi łatwiejszy wgląd do materiałów badawczych nie tylko naukowcom, ale także szerszemu gronu odbiorców, tj. studentom, uczniom, pasjonatom archeologii czy regionalistom. Pozwoli także na wykonywanie nieinwazyjnych analiz i opracowań, bez konieczności bezpośredniej pracy z artefaktami, co może zapobiec ich dalszej degradacji. Dzięki prezentacji obiektów w wirtualnym muzeum pozytywnie wpłynie na promocję i popularyzację dziedzictwa kulturowego, umożliwiając ich „zwiedzanie” osobom z całego świata.

Zdigitalizowane zasoby zostały już częściowo wykorzystane podczas lekcji muzealnych prowadzonych przez Dział Edukacji Muzealnej Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, a w przyszłości będą mogły stanowić elementy wystaw, eventów kulturalnych i naukowych, przygotowanych w formie animacji i wydruku 3D.

Skanowane muzealia zostaną udostępnione online, zapewniając wygodny i szeroki wgląd wszystkim grupom docelowym. Dzieci i młodzież będą mogły brać udział w interaktywnych warsztatach edukacyjnych oraz korzystać z prezentowanych na wystawach zdigitalizowanych materiałów do poszerzania wiedzy i rozwijania swoich zainteresowań. Studenci i nauczyciele akademicki będą mogli korzystać z wirtualnej kolekcji (bazy danych – modele 3D) w celach dydaktycznych. Specjaliści z zakresu archeologii, historii sztuki oraz innych pokrewnych dziedzin będą mogli prowadzić precyzyjne analizy bez konieczności bezpośredniego kontaktu z cennymi i łatwymi do uszkodzenia obiektami. Pracownicy muzeum skorzystają natomiast ze szkoleń z zakresu stosowania nowoczesnych technik dokumentacji, przechowywania i dalszego wykorzystywania zbiorów. Wirtualne wystawy, aplikacje mobilne i internetowe bazy danych umożliwią interaktywny dostęp do cennych, lednickich zabytków osobom na całym świecie.

otrzymano (received): 07.10.2025; zaakceptowano (accepted): 21.10.2025

mgr Arkadiusz Tabaka
Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy
Wczesnopiastowska Rezydencja na Ostrowie Lednickim
Dziekanowice 32
62-261 Lednogóra
arkadiusz.tabaka@lednica.pl

 <https://orcid.org/0000-0003-3202-4309>



Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego



Narodowy
Instytut
Muzeów



MUZEUM
PIERWSZYCH PIASTÓW
NA LEDNICY



WIELKOPOLSKA



INSTYTUCJA KULTURY
SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO